EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.11.2016
COM(2016) 900 final

2016/0358 (NLE)

Förslag till

RÅDETS YTTRANDE

om det program för ekonomiskt partnerskap som lagts fram av Portugal

2016/0358 (NLE)

Förslag till

RÅDETS YTTRANDE

om det program för ekonomiskt partnerskap som lagts fram av Portugal

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR AVGETT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013 av den 21 maj 2013[1] om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet, särskilt artikel 9.4,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Stabilitets- och tillväxtpakten syftar till att säkra budgetdisciplin i hela unionen och anger ramarna för att förhindra och korrigera alltför stora underskott i den offentliga sektorns finanser. Stabilitets- och tillväxtpakten grundar sig på målet att uppnå sunda offentliga finanser som ett medel att stärka förutsättningarna för prisstabilitet och för en stark hållbar tillväxt som underbyggs av finansiell stabilitet, och därigenom stödja uppnåendet av unionens mål för hållbar tillväxt och sysselsättning.

(2) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013 av den 21 maj 2013 om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet fastställs bestämmelser för förstärkt övervakning av budgetpolitiken i euroområdet, och för att säkerställa att de nationella budgetarna överensstämmer med de riktlinjer för den ekonomiska politiken som utfärdats inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten samt den europeiska planeringsterminen. Eftersom rena budgetåtgärder kan vara otillräckliga för att säkerställa en varaktig korrigering av ett alltför stort underskott kan ytterligare politiska åtgärder och strukturreformer komma att krävas.

(3) I artikel 9 i förordning (EU) nr 473/2013 anges villkoren för de ekonomiska partnerskapsprogram som ska läggas fram av en medlemsstat i euroområdet som omfattas av ett förfarande vid alltför stora underskott. I det ekonomiska partnerskapsprogrammet anges en uppsättning åtgärder som syftar till att bidra till en faktisk varaktig korrigering av det alltför stora underskottet. Programmet bör framför allt i detalj redogöra för de viktigaste finanspolitiska reformer och strukturreformer, bl.a. på områdena beskattning, pensionssystem, sjuk- och hälsovårdssystem och budgetramverk, som krävs för att korrigera det alltför stora underskottet på ett snabbt och hållbart sätt.

(4) Den 2 december 2009 antog rådet ett beslut enligt artikel 126.6 i fördraget genom vilket förfarandet vid alltför stora underskott inleds för Portugal. I oktober 2012 och

[1] EUT L 140, 27.5.2013, s. 11.

därefter i juni 2013 antog rådet reviderade rekommendationer enligt artikel 126.7 i fördraget i samband med det förfarande vid alltför stora underskott som inletts innan förordning (EU) nr 473/2013 trädde i kraft. I enlighet med artikel 7.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 472/2013 av den 21 maj 2013 om förstärkning av den ekonomiska övervakningen och övervakningen av de offentliga finanserna i medlemsstater i euroområdet som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om sin finansiella stabilitet, rapporterade Portugal inom ramen för sitt makroekonomiska anpassningsprogram och anmodades därför inte att lägga fram ett ekonomiskt partnerskapsprogram i juni 2013 till följd av den reviderade rekommendationen enligt artikel 126.7 i fördraget. Den 12 juli 2016 antog rådet ett beslut enligt artikel 126.8 i fördraget där det fastställdes att Portugal inte har vidtagit effektiva åtgärder för att korrigera sitt alltför stora underskott inom den tidsfrist som löpte ut 2015. Utöver detta beslutade rådet den 8 augusti 2016 i enlighet med artikel 126.9 i fördraget att förelägga Portugal att vidta de åtgärder för att minska underskottet som anses nödvändiga för att komma till rätta med situationen med ett alltför stort underskott senast 2016. I rådets beslut om föreläggande enligt artikel 126.9 preciserades också att Portugal, med hänsyn tagen till det makroekonomiska anpassningsprogrammet, bör lägga fram ett ekonomiskt partnerskapsprogram senast den 15 oktober 2016 i överensstämmelse med artiklarna 9.3 och 17.2 i förordning (EU) nr 473/2013.

(5) Den 21 oktober 2016 lämnade Portugal till kommissionen och rådet ett ekonomiskt partnerskapsprogram som särskilt anger de finanspolitiska och strukturella reformer som syftar till att säkerställa en effektiv och varaktig korrigering av det alltför stora underskottet. Det ekonomiska partnerskapsprogrammet omfattar finanspolitiska strukturåtgärder som reaktion på rådets uppmaning i dess beslut enligt artikel 126.9, inbegripet åtgärder för att stärka de finanspolitiska och budgetmässiga ramarna samt pensionssystemet och hälso- och sjukvårdssystemet. Dokumentet innehåller också åtgärder som syftar till att förbättra konkurrenskraft och hållbar tillväxt på lång sikt, i linje med rådets rekommendationer till Portugal inom ramen för den europeiska planeringsterminen. De finanspolitiska åtgärder och strukturåtgärder som Portugal planerar är att i) genomföra utgiftskontroller, ii) öka insynen i offentlig-privata partnerskap, iii) förbättra socialförsäkringssektorns finansiering och hållbarhet och iv) öka hälso- och sjukvårdssektorns effektivitet och hållbarhet. Om åtgärderna faktiskt genomförs kan de förväntas bidra till en varaktig korrigering av Portugals alltför stora underskott.

(6) Ett strikt genomförande av budgeten, inbegripet genom frysning av insatsförbrukning, kan väntas utgöra den finanspolitiska insats som rådet har begärt för 2016 och säkerställa en korrigering av det faktiska underskottet inom fastställd tidsfrist. Riskerna mot en snabb och varaktig korrigering kvarstår dock, framför allt på grund av den direkta effekten av ett potentiellt stöd till banksektorn. När det gäller 2017 pekar den planerade strukturella anpassningen på en risk för en viss avvikelse från den nödvändiga anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet 2017, även under antaganden om ett fullständigt genomförande av 2017 års budget i enlighet med budgetmålen i Portugals utkast till budgetplan för 2017. Den bedömning som gjorts på grundval av kommissionens höstprognos 2016 pekar i stället på en risk för en betydande avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet.

(7) De pågående utgiftskontrollerna kan förväntas samverka till att upprätthålla de offentliga finansernas hållbarhet på medellång sikt, eftersom de skulle lyfta fram effektivitetsvinster och budgetbesparingar som kan uppnås i offentlig förvaltning och

statsägda företag och som, om de genomförs snabbt, skulle kunna minska behovet av överföringar från staten. Eftersom kontrollerna har inletts först nyligen är de potentiella besparingar som hittills kunnat fastställas fortfarande relativt blygsamma (omkring 0,1 % av BNP under en treårsperiod för utgiftskontrollen enligt utkastet till budgetplan för 2017). Det måste övervakas noggrant hur dessa kontroller bidrar till att hantera problemet med de offentliga finansernas hållbarhet.

(8) Sedan förbättringar gjorts på senare tid kan en revidering av lagen om offentlig upphandling — som enligt planerna ska antas före utgången av 2016 — ge vissa effektivitetsvinster genom ökad insyn i offentlig-privata partnerskap och koncessioner. Samtidigt förväntas det ekonomiska partnerskapsprogrammet även bidra till ökad insyn i offentlig-privata partnerskap och koncessioner på regional och lokal nivå samt när det gäller koncessionsavtal för hamnterminaler. Det ekonomiska partnerskapsprogrammet ger dock ingen indikation om hur dessa reformer påverkar budgetsaldot.

(9) När det gäller åtgärder som syftar till att förbättra socialförsäkringssektorns finansiering och hållbarhet planerar myndigheterna att gradvis minska de extraordinära överföringarna från statsbudgeten till noll senast 2019, i takt med den fortsatta ekonomiska återhämtningen. Samtidigt planerar Portugal att göra en förnyad bedömning av pensionssystemets hållbarhet och tillräcklighet i avsikt att hålla effekten av eventuella åtgärder på de offentliga finanserna neutral. Problemet hur hållbarheten ska kunna säkerställas på kort och medellång sikt kvarstår, och programmet ger inte tillräcklig information om hur detta problem ska hanteras när det hänvisas till den planerade övergripande studien om diversifiering av finansieringskällor och andra åtgärder.

(10) Slutligen pekar åtgärderna i syfte att förbättra hälso- och sjukvårdssektorns effektivitet och hållbarhet, bl.a. genom ökad öppenhet och revision samt en granskning av avtal och underleverantörsavtal, visserligen åt rätt håll men de har ännu inte preciserats fullständigt, och det ges inte tillräcklig information om konkreta framtida effektivitetsvinster utöver de som konstaterats i samband med utgiftskontrollen. En ny budgetpost som kommer det nationella hälso- och sjukvårdssystemet till godo tack vare den nya skatten på sockerhaltiga drycker väntas årligen inbringa extra intäkter på 80 miljoner euro för hälso- och sjukvårdssystemet.

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

Det program för ekonomiskt partnerskap som Portugal lade fram för kommissionen och rådet den 21 oktober 2016 innehåller en i stort sett tillfredsställande uppsättning finanspolitiska reformer och strukturreformer, som i form av en vidareutveckling av landets nationella reformprogram och stabilitetsprogram bör bidra till en faktisk och varaktig korrigering av det alltför stora underskottet. Det ekonomiska partnerskapsprogrammet bekräftar reformagendan för finanspolitiska reformer och andra strukturreformer som ingår i det nationella reformprogrammet och innehåller ytterligare uppgifter om genomförandet av vissa av åtgärderna efter inlämnandet av reformprogrammet och om tidsplanerna för uppföljning. Samtidigt backas vissa av rådets rekommendationer fortfarande endast delvis upp av konkreta åtgärder, särskilt de som gäller socialförsäkringssystemets hållbarhet. Kommissionen och rådet kommer att övervaka genomförandet av reformerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen och övervakningen efter programperiodens slut.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande